

ESAS-r

Eva Saltrøe Engebrigtsen
palliativ sykepleier, Bærum sykehus

ESAS - r

- Edmonton Symptom Assessment System
- Et internasjonalt anerkjent verktøy
- En kvalitetsindikator
- Et av kriteriene for å utløse Z 51.50 i sykehus.

Definisjon

- Edmonton Symptom Assessment Scale (ESAS) er et selvrappoterings skjema for noen av de vanligste symptomene palliative pasienter opplever. Formålet med skjemaet er bedre kartlegging av pasientenes symptomer, noe som igjen skal bidra til økt kvalitet på behandling og pleie.

Ingen smerte	0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	Verst tenkelig smerte
Ingen slapphet	0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	Verst tenkelig slapphet
Ingen døsighet	0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	Verst tenkelig døsighet
Ingen kvalme	0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	Verst tenkelig kvalme
Ikke nedsatt matlyst	0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	Verst tenkelig matlyst
Ingen tung pust	0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	Verst tenkelig tung pust
Ingen depresjon	0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	Verst tenkelig depresjon
Ingen angst	0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	Verst tenkelig angst
Best tenkelig velvære	0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	Verst tenkelig velvære
Ingen _____ Annet problem (f.eks. munntørrhet)	0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	Verst tenkelig

Fordeler ved bruk av ESAS

- Utgangspunkt for undersøkelse/samtale.
- Gjør det lettere å prioritere innsats
- Viser tydelig resultat av behandling.
- Forenkler og standardiserer dokumentasjonen og kommunikasjon helsepersonell imellom.
- *Ved bruk av ESAS vil pasienten oppleve økt grad av kontinuitet*
- ESAS kan brukes i kvalitetsarbeid og i forskning

Dokumentasjon

- Dokumenter alltid ESAS.
- Bruk VAS/NRS før og etter behovsmedisinering for å tydeliggjøre effekt.
- Undersøkelse av journalen til 570 pasienter med ICD-10 kode Z51.50 viste at ESAS kun var dokumentert i 160 journalenr.
- Det er generelt høyere bruk av ESAS når pasientene har høy symptombyrde.
- Fysiske symptomer er bedre dokumentert enn psykiske.
- Symptomer av moderat til alvorlig grad er bedre dokumentert enn symptomer av mild grad.
- Samsvaret på pasientens rapporterte symptomer og helsepersonells dokumentasjon er noe bedre der ESAS er brukt enn der helsepersonell ikke har brukt systematiske symptomkartleggingsverktøyet.

KVALITET

Standard er et definert nivå av kvalitet. Ved å følge standarder innen et fagområde, sikres kvaliteten til et definert minimum. Å sette kvalitetskrav til palliasjon og organiseringen av denne vil gjøre at flere pasienter enn i dag kan få effektiv palliasjon.

Bruk av kvalitetskrav i helsepolitisk planarbeid og prioritering gir bedre styring og derved bedre resultater.

ESAS som kvalitetsindikator

1. struktur

- ESAS som standard verktøy for å evaluere symptomkontroll

2. prosess

- Hvor mange pasienter svarer på ESAS (*prosentandel av totalt antall pasienter på avdelingen*)

3. resultat

- Hvor mange pasienter oppnår signifikant bedring på gitte definerte symptomer, målt ved hjelp av ESAS (*prosentandel av totalt antall pasienter på avdelingen*)

(Standard for palliasjon, Legeforeningen 2004)

Hva når ikke ESAS er mulig?

To observasjonsbaserte skjema:

- Doloplus 2.
- Mobid

Tips:

- Palliativ enhet på sykehuset i Telemark har laget et hefte: ”Kartlegging av plagsomme symptomer hos kreftpasienter”